

Analyse | Læsetid: 5 min.

Ny lov om 'etnisk enhed' gør op med Kinas minoriteter, som vi kender dem

Den kinesiske regering vil med lov stramme grebet om Kinas minoriteter og fasttømre dem til den kinesiske nation. For landets mindretal er det endnu et skridt mod udviskning

Frederik Kelter Asienkorrespondent, Taiwan

På den årlige kinesiske folkekongres vedtog landets lovgivende forsamling en ny lov om national identitet, som er blevet kaldt 'den etniske enhedslov' og har til hensigt at assimilere de kinesiske mindretal.

JESSICA LEE

6. april 2026

Det regerende kinesiske kommunistparti har alle dage været stærkt optaget af Kinas mange etniske minoriteter. Gennem årtier har kinesiske frontfigurer som Mao Zedong, Deng Xiaoping og den nuværende leder, Xi Jinping, endda talt om at bekæmpe

chauvinisme fra det hankinesiske flertal og beskytte de etniske minoriteters rettigheder.

Men en ny lov taler et markant andet sprog. I midten af marts ved afslutningen på den årlige kinesiske folkekongres vedtog landets lovgivende forsamling med 2.756 stemmer for og tre stemmer imod en ny lov om national identitet.

Den er siden blevet omtalt som 'den etniske enhedslov'. Den erklærede hensigt bag er at »integrere« Kinas 55 etniske minoritetsgrupper, der udgør knap ti procent af landets befolkning, gennem omfattende indgreb i deres kulturelle, sociale og økonomiske liv.

Dette indbefatter blandt andet, at mandarin skal være hovedsproget i skoler og i det offentlige system på tværs af hele Kina – samt at mandarin skal have forrang over for minoritetssprog i det offentlige rum. Det betyder, at millioner af mongoler i nord, uighurer i vest og tibetanere i Tibet må se deres modersmål degraderet til andenrangsstatus i deres egne områder.

Ifølge loven vil den kinesiske stat derudover skubbe på for at skabe såkaldte »gensidigt indlejrede samfundsmiljøer«. Det anser flere eksperter som et skridt hen mod at opbryde minoritetssamfund rundt omkring i Kina og fortynde dem ved at sprede dem ud.

Samtidig kommer der ekstra beføjelser til de kinesiske myndigheder til brug ved retsforfølgelse af personer og organisationer uden for Kina, hvis handlinger skader nationens 'etniske enhed' – denne bestemmelse i loven har fået regeringen i Taiwan, som den kinesiske regering gør territorialt krav på, til at advare om, at den kinesiske regering muligvis vil gå efter taiwanere, der ikke støtter en forening mellem Kina og Taiwan.

I flere kinesiske regioner er elementer af loven allerede velkendte og velprøvede. Det nye består dog i, at hvad der før var lokalpolitik og uformel landspolitik nu for alvor formaliseres på højeste niveau i bestræbelserne på at assimilere Kinas mindretal. For landets pressede minoriteter er det endnu et skub mod kulturel glemsel i skyggen af kommunistpartiets dominans.

Sikkerhed og naturressourcer

Ifølge David Stroup, der er seniorlektor i kinesisk politik ved University of Manchester i Storbritannien, har loven først og fremmest til formål at fortsætte Xi Jinpings mål om at forene alle folkeslag i Kina under partiets ledelse.

»Loven flugter med det, Xi Jinping har talt om i lang tid: at bringe etniske og religiøse minoriteter under strengere statskontrol,« fortæller David Stroup, der også har forsket i Kinas minoritetsgrupper.

»Det inkluderer, at partistaten håndhæver en bestemt national identitet, som minoriteterne skal rette sig efter, og hvis centrale kerne er hankinesisk kultur.«

Xi Jinping har ofte sagt, at på vejen mod fremskridt skal Kinas etniske grupper være lige så tæt forenede som frøene i et granatæble. Xi taler stadig om at beskytte de etniske minoriteter, og det gør den nye lov også. Men det er kommunistpartiet, der definerer, hvad »beskyttelse« betyder, og hvordan det tjener den kinesiske partistat.

Henryk Szadziewski er seniorforsker ved Uyghur Human Rights Project, og han har observeret, at kommunistpartiets ønske om at integrere og assimilere de etniske minoriteter er blevet forstærket af, at emnet ofte er blevet gjort til et sikkerhedsspørgsmål.

»Håndteringen af en række etniske grupper har i flere år været præget af et stærkt fokus på national sikkerhed og er blevet overdøvet af paroler om at bekæmpe ekstremisme, separatisme og terrorisme,« forklarer Henryk Szadziewski.

»Det har især gjaldt de muslimske mindretal, som i særlig grad har fået deres kulturelle manøvrerum indsnævret.«

Samtidig udgør de etniske minoriteter flertallet i store områder af de kinesiske grænselande, der er rige på vigtige naturressourcer såsom kul og sjældne jordartsmetaller – begge essentielle for Kinas fremtidige udvikling. Derudover har disse grupper ofte tættere kulturelle og identitetsmæssige bånd med folkeslagene på den anden side af grænsen end med hankineserne længere inde i Kina.

David Stroup ser dog ikke tegn på, at der har været en overhængende fare for konflikt fra minoritetsmiljøerne. Og den terrortrussel, der eksisterede førhen, ligger efterhånden langt tilbage.

»Alligevel har man valgt at prioritere centralstatens kontrol og autoritet for ikke at risikere, at etniske identiteter kan udvikle sig til en trussel mod partistatens fortællinger,« siger han.

»Assimilér jer, ellers vanker der«

Omvendt har partistatens fortællinger udviklet sig til en trussel mod de etniske identiteter.

Sprog er ofte centrale, når det kommer til personers tilhørsforhold. Ifølge Henryk Szadziwski er de yngre generationers sprog derfor et centralt sted at sætte ind, hvis man ønsker at svække bestemte etniske identiteter.

»Af den grund har Det Kinesiske Kommunistparti været enormt aggressivt i sine bestræbelser på at gøre mandarin til det eneste sprog i Kinas uddannelsessystem,« forklarer Szadziwski.

Det har i særdeleshed udspillet sig i Tibet de seneste år, hvor myndighederne har lukket landsbyskoler, og hvor op mod en million tibetanske børn, ifølge FN, er blevet placeret i mandarinsprogede kostskoler i stedet – ofte langt fra forældrene. De tibetanske elever, der senere vender hjem, har ofte mistet evnen til at tale tibetansk.

»I det øjeblik et barn mister evnen til at tale sine forældres sprog, styrker det assimileringprocessen enormt,« fortæller Szadziwski.

I Xinjiang-provinsen gik den kinesiske stat endnu hårdere til værks op gennem 2010'erne, da op mod en million uighurere blev interneret i lejre og tvunget til at tale mandarin og forkaste deres muslimske tro. FN kaldte i 2022 disse tilbageholdelser for »alvorlige menneskerettighedskrænkelser«, der »kan udgøre forbrydelser mod menneskeheden«.

I Henryk Szadziwskis optik er den nye etniske enhedslov i tråd med den samme hårdhændede linje, som har defineret kinesisk mindretalspolitik de sidste mange år.

»Budskabet til de etniske minoriteter er klart,« siger Szadziwski.

»Assimilér jer, ellers vanker der.«

Fakta: Kina: Én stor majoritet – mange små minoriteter

Kinas hankinesere udgør over 1,2 milliarder mennesker. Det svarer til godt en femtedel af verdens samlede befolkning og udgør lidt over 90 procent af Kinas befolkning.

Mandarin tales af over 90 procent af hankineserne, omend under 60 procent har det som modersmål. Andre grupper taler blandt andet wu, kantonesisk og en række andre sprog.

Betegnelsen stammer fra Han-dynastiet, en guldalder i kinesisk historie, der konsoliderede kinesisk kultur og identitet.

Derudover findes 55 anerkendte etniske minoritetsgrupper. De største er: zhuang (18-20 millioner), uighurer (12 millioner), hui (11 millioner), manchu (ti millioner), miao (ni millioner), yi (ni millioner), tujia (otte millioner), tibetanere (syv millioner) og mongoler (seks millioner).

Formelt har Kinas minoriteter hidtil haft en række kulturelle rettigheder, som er fastlagt i forfatningen og lov om regional etnisk autonomi, herunder retten til at bevare og bruge eget sprog, for eksempel i skoler, medier og administration.

Rettighederne i forfatningen består i teorien, men i praksis vil den nye etniske enhedslov overtrumfe dem.

Etniske minoriteter

Opråb fra FN-eksperter: Kina tvangsassimilerer en million tibetanske børn

Lasse Karner, 23. februar 2023

Undertrykkelse

En uighur taler ud: »Disse ting bør komme frem, og nogen bør sige fra«

Lasse Karner, 7. juni 2022

Baggrund

Uighurkvinde om sin kultur: »Den forsvinder ned i et sort hul«

Lasse Karner, 3. august 2020

Kinas elite

Sex, cigaretter og nepotisme: Kineserne har fået nok af overklassen